

VALSTS FONDĒTO PENSIJU SHĒMAS LĪDZEKĻU IEGULDĪJUMU PLĀNA

„Luminor 53-58”

PROSPEKTS
(jaunā redakcijā)

Līdzekļu pārvaldītājs – Luminor Asset Management IPAS.

Turētājbanka – Luminor Bank AS.

Šis dokuments ir pielikums līgumam par valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldišanu Nr. LP-9/2005, kas noslēgts starp valsts aģentūru „Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra” un ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrību Luminor Asset Management IPAS 2005.gada 16.februārī un ir spēkā līdz 2032.gada 31.decembrim.

Prospekts un tā grozījumi apstiprināti Līdzekļu pārvaldītāja valdē:	Prospekts un tā grozījumi reģistrēti Finanšu un kapitāla tirgus komisijā:
2008. gada 5. septembrī (padomē) 2008. gada 9. decembrī	2008.gada 10.decembrī
2009. gada 10. augustā 2009. gada 14. septembrī	2009.gada 12.oktobrī
2009. gada 12. oktobrī	2011.gada 26.oktobrī
2010. gada 9. novembrī	2012.gada 6.janvārī
2011.gada 9.jūnijā	2011.gada 26.oktobrī
2011.gada 20.decembrī	2012.gada 6.janvārī
2014.gada 10.martā	2014.gada 20.martā
2014.gada 10.jūnijā	2014.gada 8.jūlijā
2014.gada 12.novembrī	2014.gada 9.decembrī
2017.gada 17.augustā	2017.gada 18.septembrī
2017.gada 1.oktobrī	2017. gada 20.oktobrī
2017. gada 13. decembrī	2018.gada 12.janvārī
2018.gada 11.aprīlī 2018.gada 17.maijā	2018.gada 25.jūnijā
2018.gada 1.oktobrī	2018.gada 4.decembrī
2019.gada 15.janvārī	2018.gada 22.februārī
2019.gada 2.decembrī	2020.gada 3.martā
2020.gada 16.jūnijā	2020.gada 4.septembrī
2021.gada 21.janvārī	2021.gada 19.februārī
2022.gada 24.janvārī	2022.gada 7.aprīlī
2022. gada 21.decembrī	2023. gada 18.janvārī
2023.gada 26.aprīlī	2023.gada 16. jūnijā

Pirms lēmuma pieņemšanas par iesaistīšanos šajā ieguldījumu plānā ir svarīgi iepazīties ar dalībniekiem paredzēto pamatinformācijas dokumentu, kā arī ar ieguldījumu plāna prospektā sniegtu informāciju.

Ieguldījumu plāna prospeks var būt arī citās valodās, taču teksts latviešu valodā ir juridiski noteicošais.

Ieguldījumu plāna prospektu, kā arī citu informāciju par ieguldījumu plānu un līdzekļu pārvaldītāju iespējams saņemt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļās, Luminor Bank AS Latvijas filiāles klientu apkalpošanas centros (tālr. 1880, +371 67 17 1880, +371 67 096 096), Luminor Asset Management IPAS Skanstes iela 12, Rīga, LV 1013, Latvija, tālr. +371 67077100, internetā: <http://www.luminor.lv> un <http://www.manapensija.lv>.

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	PROSPEKTĀ LIETOTIE SAISINĀJUMI UN TERMINI	3
2.	IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDĪŠANAS IZMAKSAS UN ATLĪDZĪBAS	4
3.	IEGULDĪJUMU POLITIKA UN IEGULDĪJUMU IEROBEŽOJUMI.....	4
3.1.	IEGULDĪJUMU POLITIKA	4
3.2.	IEGULDĪJUMU OBJEKTI UN VEIDI	5
3.3.	IEGULDĪJUMU IEROBEŽOJUMI	6
4.	RISKI	9
5.	IEGULDĪJUMU PLĀNA DALĪBNIEKU TIESĪBAS	10
6.	IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDE	11
6.1.	LĪDZEKĻU PĀRVALDĪTĀJS	11
6.2.	TURĒTĀJBANKA.....	14
6.3.	ZVĒRINĀTS REVIDENTS.....	15
6.4.	AR IEGULDĪJUMU PLĀNA LĪDZEKĻU PĀRVALDĪŠANU SAISTĪTU PAKALPOJUMU DELEĢĒŠANA	15
7.	IEGULDĪJUMU PLĀNA LĪDZEKĻU UN IEGULDĪJUMU PLĀNA DAĻAS VĒRTĪBAS NOTEIKŠANAS PROCEDŪRA.....	16
7.1.	PLĀNA LĪDZEKĻU NOVĒRTĒŠANAS VISPĀRĪGIE PRINCIFI	16
7.2.	IEGULDĪJUMU PLĀNA AKTĪVU VĒRTĪBAS NOTEIKŠANA	16
7.3.	INFORMĀCIJA PAR IEGULDĪJUMU PLĀNA UN DAĻAS VĒRTĪBAS NODOŠANU ATKLĀTĪBAI.....	17
7.4.	IEGULDĪJUMU PLĀNA IENĀKUMU ATKĀRTOTAS IEGULDĪŠANAS KĀRTĪBA	17
8.	INFORMĀCIJA PAR KAPITĀLA IZMAKSU, NODOKLIED UN NODEVĀM.....	17
9.	APSTIPRINĀJUMS PAR IEGULDĪJUMU PLĀNA PROSPEKTĀ IEKLAUTĀS INFORMĀCIJAS PATIESUMU.....	18

1. PROSPEKTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI UN TERMINI

Aģentūra – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

Aprēķina diena – datums, uz kuru nosaka leguldījumu plāna līdzekļu vērtību.

Dalībvalsts – Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts.

Leguldījumu plāna dalībnieks – persona, kura ir Shēmas dalībnieks un kura izvēlējusies šo leguldījumu plānu.

Leguldījumu plāna daļa – leguldījumu plāna līdzekļu uzskaites vienība. leguldījumu plāna daļa nav vērtspapīrs.

Leguldījumu plāna līdzekļi – parāda un kapitāla vērtspapīri, ieguldījumu fondu apliecības, termiņnoguldījumi un citi finanšu instrumenti un ieguldījumu objekti, ko Līdzekļu pārvaldītājs ir iegādājies leguldījumu plāna mērķiem saskaņā ar Noteikumiem un Prospektu.

Leguldījumu plāna pārvaldnieks – Līdzekļu pārvaldītāja amatpersona, kas veic darījumus ar leguldījumu plāna līdzekļiem un ir atbildīgs par leguldījumu plāna līdzekļiem, ieguldījumu politikas un ierobežojumu, kas izklāstīti Prospektā, ievērošanu.

Leguldījumu plāns – šajā Prospektā - "Luminor 53-58" (iepriekšējais nosaukums – "Luminor Aktīvais ieguldījumu plāns".

Kapitāla vērtspapīrs – akcijas un tām pielīdzināmi pārvedami vērtspapīri, kā arī jebkura cita veida vērtspapīri, kas nodrošina līzdzdalību kapitālsabiedrības kapitālā.

Latvijas Banka – Finanšu tirgus un tā dalībnieku uzraudzības iestāde Latvijā.

Līdzekļu pārvaldītājs – Luminor Asset Management IPAS - ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība, kuras pamatdarbība ir Shēmas līdzekļu pārvaldīšana un ar to saistītas darbības, kā arī privātā pensiju fonda pensiju plānu līdzekļu pārvaldīšana.

Naudas tirgus instrumenti – likvidas parādsaistības, kuras var precīzi novērtēt jebkurā laikā un kuras parasti tirgo naudas tirgū;

Normatīvie akti – Valsts fondēto pensiju likums, leguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, Latvijas Bankas izdotie noteikumi un citi Latvijas Republikas normatīvie akti, kas reglamentē Valsts fondēto pensiju shēmas u darbību.

Oficiālais saraksts – tāds regulētais tirgus, kuram tirgus organizētājs noteicis visaugstākās prasības salīdzinājumā ar citiem tā organizētajiem regulētajiem tirgiem un kura darbība notiek saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likumā tam noteiktajām minimālajām prasībām.

Parāda vērtspapīrs – obligācijas vai cita veida pārvedami vērtspapirizēti parādi, izņemot vērtspapīrus, kuri ir pielīdzināmi kapitāla vērtspapīriem.

Patiess vērtība – leguldījumu objektu iespējamā pārdošanas cena, kas noteikta objektīvi un ievērojot leguldījumu plāna intereses un pie kuras divi neatkarīgi un kompetenti darījuma partneri noslēgtu darījumu par šo leguldījumu objektu pārdošanu.

Leguldījumu plāna dalībnieks – persona, kura ir Shēmas dalībnieks un kura izvēlējusies šo leguldījumu plānu.

Leguldījumu plāna daļa – leguldījumu plāna līdzekļu uzskaites vienība. leguldījumu plāna daļa nav vērtspapīrs.

Leguldījumu plāna līdzekļi – parāda un kapitāla vērtspapīri, ieguldījumu fondu apliecības, termiņnoguldījumi un citi finanšu instrumenti un ieguldījumu objekti, ko Līdzekļu pārvaldītājs ir iegādājies leguldījumu plāna mērķiem saskaņā ar Noteikumiem un Prospektu.

Leguldījumu plāna pārvaldnieks – Līdzekļu pārvaldītāja amatpersona, kas veic darījumus ar leguldījumu plāna līdzekļiem un ir atbildīgs par leguldījumu plāna līdzekļiem, ieguldījumu politikas un ierobežojumu, kas izklāstīti Prospektā, ievērošanu.

Prospekts – šis leguldījumu plāna prospekts.

Regulētais tirgus – organizatorisku, juridisku un tehnisku pasākumu kopums, kas padara iespējamu atklātu un regulāru finanšu instrumentu darījumu slēgšanu.

Shēma – Valsts fondēto pensiju shēma.

Turētājbanka – Luminor Bank AS - banka, kura glabā leguldījumu plāna līdzekļus, veic to uzskaiti, veic darījumus ar tiem un citus pienākumus, kas noteikti Normatīvajos aktos, Prospektā un Turētājbankas līgumā. Turētājbanka darbojas neatkarīgi no Līdzekļu pārvaldītāja un vienīgi leguldījumu plāna dalībnieku interesēs.

Turētājbankas līgums – rakstveidā noslēgts Līdzekļu pārvaldītāja un Turētājbankas līgums, saskaņā ar kuru Turētājbanka apņemas glabāt leguldījumu plāna līdzekļus un veikt darījumus ar leguldījumu plāna mantu, veikt leguldījumu plāna kontu apkalpošanu saskaņā ar Normatīvajiem aktiem, leguldījumu plāna Prospektu un Līdzekļu pārvaldītāja rīkojumiem.

2. IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDĪŠANAS IZMAKSAS UN ATLĪDZĪBAS

Šīs informācijas mērķis ir sniegt esošajiem un potenciālajiem leguldījumu plāna dalībniekiem vispārēju ieskatu par kopējām izmaksām, kas tiem būs tieši vai netieši jāsedz, piedaloties šajā leguldījumu plānā. Plašāka informācija par maksājuma aprēķināšanas kārtību ir sniepta Prospekta 6.1.8. un 6.2.4. punktā.

No leguldījumu plāna līdzekļiem tiek segtas tās darījumu izmaksas, kas saistītas ar leguldījumu plāna darbību un kas tiek attiecinātas uz katru konkrēto darījumu, tajā skaitā brokeru komisijas, komisijas par operācijām ar leguldījumu plāna norēķinu un vērtspapīru kontiem, komisijas par vērtspapīru norēķinu veikšanu, komisijas par noguldījumu pārskaitījumiem, nodokļu un nodevu maksājumi. Faktiskās izmaksas tiek segtas atbilstoši Turētājbankas un citu darījumu partneru noteiktiem cenrāžiem.

Kopējie maksimālie maksājumi par leguldījumu plāna pārvaldi (procentos no leguldījumu plāna aktīvu vidējās vērtības) veido 1.10% (viens komats viens) no leguldījumu plāna aktīvu vidējās vērtības gadā.

Maksājuma pastāvīgā daļa, kas ietver maksājumus Līdzekļu pārvaldītājam, Turētājbankai, kā arī maksājumus trešajām personām, kurus veic no leguldījumu plāna līdzekļiem, izņemot izdevumus, kas radušies, veicot darījumus ar leguldījumu plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu, un kas ir noteikta atkarībā no Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldīšanā esošo ieguldījumu plānu kopējiem aktīviem 2023.gadam:

Maksimālais maksājuma pastāvīgās daļas apmērs:	0.50 %
Tajā skaitā Līdzekļu pārvaldītājam	0.43%
Tajā skaitā Turētājbankai	0.07%

Maksimālais maksājuma mainīgās daļas apmērs 2023.gadā ir 0.60% no leguldījumu plāna aktīvu vidējās vērtības. Maksājuma mainīgās daļas apmērs atkarīgs no leguldījumu plāna ienesīguma rādītājiem.

No leguldījumu plāna līdzekļiem var maksāt atlīdzību trešajām personām par pakalpojumiem, kas saistīti ar leguldījumu plāna pārvaldi, šādā gadījumā samazinot pastāvīgo atlīdzību Līdzekļu pārvaldītājam vai Turētājbankai tā, lai pārskata gada ietvaros netiktu pārsniegts kopējais šai prospektā noteiktais maksimālais pastāvīgās atlīdzības apjoms.

No leguldījumu plāna līdzekļiem var veikt citus maksājumus, kas saistīti ar leguldījumu plāna darbību un kas nav darījumu izmaksas, kas tiek attiecinātas uz katru konkrēto darījumu, šādā gadījumā samazinot maksājuma Līdzekļu pārvaldītājam par leguldījumu plāna pārvaldi pastāvīgo daļu tā, lai pārskata gada ietvaros netiktu pārsniegts kopējais šai Prospektā noteiktais maksimālais maksājuma par leguldījumu plāna pārvaldi pastāvīgo daļu apmērs.

3. IEGULDĪJUMU POLITIKA UN IEGULDĪJUMU IEROBEŽOJUMI

3.1. Ieguldījumu politika

Ieguldījumu plāna mērķis ir nodrošināt leguldījumu plāna vērtības pieaugumu ilgtermiņā, paredzot ieguldīt līdz 50% no leguldījumu plāna līdzekļiem kapitāla vērtspapīros, alternatīvo ieguldījumu fondos vai tādos ieguldījumu fondos, kuri var veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos. Šo ieguldījumu ierobežojumu neattiecinā uz tādiem alternatīvo ieguldījumu fondiem, kuriem saskaņā ar regulu Nr.231/2013 kā dominējošais alternatīvo ieguldījumu fonda veids ir norādīts nekustamā īpašuma fonds, ja sviras finansējums nepārsniedz 50 procentus no tā neto aktīvu vērtības.

Ieguldījumu plāna ieguldījumu procesā tiek nemti vērā ilgtspējības riski, kā arī no ieguldījumu objektiem tiek izslēgti noteiktiem kritērijiem atbilstoši uzņēmumi un attiecībā uz ieguldījumu fondiem (UCITS) Līdzekļu pārvaldītājs galvenokārt veic ieguldījumus tādos ieguldījumu fondos, kurus pārvalda ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas parakstījušas Apvienoto Nāciju organizācijas Atbildīgu ieguldījumu principus (UN PRI).

Detalizētāka informācija par ilgtspējības risku integrēšanu ieguldījumu procesā, tajā skaitā izslēdzošajiem kritērijiem

attiecībā uz ieguldījumu objektiem, un novērtējums par ilgtspējas risku iespējamo ietekmi uz plāna ienesīgumu, ir pieejami interneta mājas lapā www.luminor.lv, sadaļas "Pamatinformācija dalībniekiem" apakšsadalā "Ar Ilgtspēju saistītā informācija", kā arī Līdzekļu pārvaldītāja telpās. Ieguldījumu plāns šobrīd neparedz vides, sociālo un korporatīvās pārvaldības (ilgtspējas) faktoru veicināšanu kā vienu no leguldījumu plāna mērķiem, taču Līdzekļu pārvaldītājs paredz iespēju nākotnē kā vienu no leguldījumu plāna mērķiem pievienot Ilgtspējības faktoru veicināšanu, integrējot tos ieguldījumu procesā, veicot attiecīgas izmaiņas leguldījumu plāna prospektā, kā arī nodrošinot informācijas atklāšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Leguldījumu plānam ir ilgtermiņa stratēģija, kas pieļauj vidēji augstas īstermiņa leguldījumu plāna vērtības svārstības. Leguldījumu plāna nosaukums norāda vecuma grupu, kurai šis plāns būtu visieteicamākā izvēle. Leguldījumu plāns ir ieteicams dalībniekiem, kuriem līdz pensijas vecumam ir vismaz 8 gadi, vai kuri ir gatavi uzņemties vidēji augstu leguldījumu plāna vērtības svārstīgumu. Leguldījumu plāna ienesīgums netiek garantēts.

Līdzekļu pārvaldītājs iegulda leguldījumu plāna līdzekļus atbilstoši ieguldījumu ierobežojumiem, kas paredzēti Normatīvajos aktos un Prospektā. Lai sasniegta leguldījumu plāna mērķus, Līdzekļu pārvaldītājs leguldījumu plāna līdzekļus var ieguldīt 3.2. punktā uzskaitītajos leguldījumu objektos un veidos. Tai skaitā leguldījumu plāna līdzekļus paredzēts ieguldīt sekojošos finanšu instrumentos Latvijā:

- a) Latvijas valsts emitētos vai garantētos parāda vērtspapīros;
- b) Latvijā reģistrētu komercsabiedrību parāda vērtspapīros;
- c) Alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu mērķa tirgus iekļauj Latviju;

Leguldījumi finanšu instrumentos Latvijā tiek veikti izvērtējot to riska un ienesīguma attiecību globālā kontekstā un ievērojot diversifikācijas principus. Līdzekļu pārvaldītājs neplāno koncentrēt leguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumus kādā konkrētā ģeogrāfiskā rajonā vai tautsaimniecības nozarē. Leguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumi var tikt veikti dažādās valūtās.

Īss pārskats par riskiem, kas saistīti ar leguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumiem, ir sniegs šī Prospektā 4. nodaļā.

3.2. Ieguldījumu objekti un veidi

Leguldījumu plāna līdzekļi tiks ieguldīti šādos ieguldījumu objektos un ieguldījumu veidos saskaņā ar Normatīvo aktu noteikumiem:

3.2.1. naudas tirgus instrumentos vai vērtspapīros, ko emitējusi vai garantējusi valsts un starptautiskas finanšu institūcijas, ja šādus vērtspapīrus ir emitējušas vai garantējušas šādas struktūras:

- a) Latvija vai cita Dalībvalsts;
- b) Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts, kuras ilgtermiņa kreditreitings ārvalstu valūtā pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma datiem atbilst investīciju kategorijai;
- c) starptautiska finanšu institūcija, kuras locekle ir viena vai vairākas Dalībvalstis;

3.2.2. naudas tirgus instrumentos vai vērtspapīros, ko emitējušas vai garantējušas valsts un starptautiskās finanšu iestādes, kuras neatbilst 3.2.1. punktā minētajām prasībām, bet tiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē (turpmāk - tirdzniecības vieta) vai kuri netiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā, bet kuru ilgtermiņa kreditreitings ārvalstu valūtā pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma datiem atbilst investīciju kategorijai un kuru emisijas prospektā ir noteikts, ka tie tiks tajā iekļauti gada laikā no dienas, kad sākta parakstīšanās attiecīgo instrumentu saņemšanai;

3.2.3. pašvaldību emitētajos vai garantētajos vērtspapīros, ja šādus vērtspapīrus vai naudas tirgus instrumentus ir emitējusi vai garantējusi Latvijas, citas Dalībvalsts vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts pašvaldība, un šādi vērtspapīri atbilst 3.2.4. punktā noteiktajām prasībām;

3.2.4. komercsabiedrību kapitāla vērtspapīros un parāda vērtspapīros, ja šādi vērtspapīri:

- a) ir iekļauti Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrētā regulētajā tirgū vai tiek tirgoti citā Dalībvalstī tirdzniecības vietā,
- b) ir iekļauti Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle,
- c) nav iekļauti 3.2.4. punkta a) un b) apakšpunktā minētajā tirdzniecības vietā, bet vērtspapīru emisijas noteikumos ir paredzēts, ka vērtspapīri tajā tiks iekļauti gada laikā no dienas, kad sākta parakstīšanās šo

vērtspapīru saņemšanai. Ja minētie vērtspapīri gada laikā no dienas, kad sākta parakstīšanās to saņemšanai, netiek iekļauti 3.2.4. punkta a) un b) apakšpunktā minētajā tirdzniecības vietā, Līdzekļu pārvaldītāja pienākums ir atpirkt šos vērtspapīrus par cenu, kas atbilst to iegādes vērtībai.

- d) ir komercsabiedrību parāda vērtspapīri, kuri neatbilst 3.2.4 punkta "a", "b" vai "c" apakšpunktā noteiktajām prasībām, bet citi šo emitentu vērtspapīri ir iekļauti šā punkta "a" vai "b" apakšpunktā minētajā tirdzniecības vietā;

3.2.5. noguldījumos kredītiestādē, kas saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai dalībvalstī vai valstī, kas ir Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts un kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 26.jūnija regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 (Dokuments attiecas uz EEZ), ir atzīta par valsti, kurā kredītiestādēm piemēro uzraudzības un darbību regulējošās prasības, kas ir līdzvērtīgas tām, ko piemēro Eiropas Savienībā;

3.2.6. ieguldījumu fondos un alternatīvo ieguldījumu fondos, kas reģistrēti Latvijā vai citā Dalībvalstī;

3.2.7. atvasinātajos finanšu instrumentos, ja:

- a) šie atvasinātie finanšu instrumenti tiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielidzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle, vai
- b) atvasinātajā finanšu instrumentā ietvertās saistības ir uzņēmusies kredītiestāde, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā dalībvalstī.

3.2.8. iespējkapitāla tirgū – tirgū, kas piedāvā kapitālu Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrēto komercsabiedrību finansēšanai to attīstības stadijā.

3.3. Ieguldījumu ierobežojumi

3.3.1. ieguldījumu plāna līdzekļi tiek ieguldīti, ievērojot šādus ieguldījumu ierobežojumus:

- a) ieguldījumu kopējais apjoms vienas valsts vai starptautiskas finanšu institūcijas emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 35 procentus no Shēmas līdzekļiem, kuri tiek pārvaldīti un ieguldīti saskaņā ar Prospektu (turpmāk – leguldījumu plāna aktīvi). Minēto ierobežojumu drīkst pārsniegt, veicot ieguldījumus Latvijas valsts emitētajos parāda vērtspapīros, kā arī, ja leguldījumu plāna aktīvos ir vērtspapīri vai naudas tirgus instrumenti no sešām vai vairāk viena emitenta emisijām un ja katras atsevišķas emisijas vērtspapīru vai naudas tirgus instrumentu vērtība nepārsniedz 20 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- b) ieguldījumu kopējais apjoms vienas pašvaldības emitētos vai garantētos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 5 procentus no leguldījumu plāna aktīviem. Šīs ierobežojums neattiecas uz ieguldījumiem Latvijas pašvaldību emitētajos parāda vērtspapīros;
- c) ieguldījumi viena emitenta kapitāla vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 5 procentus no leguldījumu plāna aktīviem un vienlaikus 5 procentus no attiecīgā emitenta pamatkapitāla un balsstiesīgo akciju skaita;
- d) ieguldījumi viena emitenta parāda vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem un vienlaikus 10 procentus no viena emitenta emitētajiem parāda vērtspapīriem. Šīs ierobežojums neattiecas uz 3.3.1. punkta a) apakšpunktā minētajiem vērtspapīriem. Ieguldījums viena emitenta emitētajos parāda vērtspapīros var veidot līdz 30 procentiem no emitētajiem parāda vērtspapīriem, ja emitents nav reģistrēts vai tā patiesā labuma guvēja valstspiederība vērtspapīru iegādes brīdī un ieguldījuma periodā nav paaugstināta riska jurisdikcija (līdzekļu pārvaldītājam to pārbaudot vismaz reizi gadā), ko nosaka saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā noteiktajiem risku paaugstinošiem faktoriem, kā arī vienlaikus ir ievēroti vismaz trīs no šādiem nosacījumiem:
  - a. emitents parāda vērtspapīru iegādes brīdī ir iekļauts padziļinātās sadarbības programmā saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām",
  - b. emitents katru gadu pēc gada pārskata publiskošanas apliecinā fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam, ka savā darbībā nēm vērā regulētā tirgus organizētāja, citas dalībvalstī reģistrētas tirdzniecības vietas organizētāja vai fondu biržas, kurā šie parāda vērstspapīri tiek tirgoti, ieteikumus labas korporatīvās pārvaldības īstenošanai,

- c. emitents ir nodrošinājis, ka tam ir spēkā ar darbiniekiem noslēgts darba kopīgums, ja ieguldījuma veikšanas brīdī emitenta gada pārskats par iepriekšējo finanšu gadu apliecina, ka darbinieku skaits nepārsniedz 50,
- d. emisija paredzēta kādam no mērķiem, kas atbilst ilgtspējīgam ieguldījumam saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra regulas (ES) 2019/2088 par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (turpmāk — Regula Nr. 2019/2088) 2. panta 17. punktu, un šis mērķis ir noteikts emisijas prospektā vai publiskā piedāvājuma dokumentā;
- e) ieguldījumu kopējais apjoms, kas ieguldīti 3.2.4. punkta c) apakšpunktā minētajos vērtspapīros, nedrīkst pārsniegt 20 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- f) ieguldījumu kopējais apjoms, kas ieguldīti 3.2.4. punkta d) apakšpunktā minētajos vērtspapīros, nedrīkst pārsniegt 5 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- g) ieguldījumu kopējais apjoms, kas ieguldīti 3.2.2. punktā minētajos naudas tirgus instrumentos vai vērtspapīros, nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- h) noguldījumi vienā kredītiestādē nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem. Šis ierobežojums neattiecas uz prasībām uz pieprasījumu pret Turētājbanku;
- i) ieguldījumi vienā ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem un 30 procentus no šā ieguldījumu fonda neto aktīviem. Ieguldījumu vienā ieguldījumu fondā drīkst palielināt līdz 25 procentiem no leguldījumu plāna aktīviem, ja ieguldījumu fonda ieguldījumu politika paredz kapitāla vai parāda vērtspapīru indeksa sastāva replicēšanu;
- j) ieguldījumi vienā alternatīvo ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem un 30 procentus no šā ieguldījumu fonda neto aktīviem. Visu ieguldījumu kopsumma alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 15 procentus no leguldījumu plāna aktīviem, ievērojot diversifikācijas principu un nodrošinot, ka ieguldījumi tiek veikti dažādos alternatīvos ieguldījumu fondu veidos;
- k) maksimālais ieguldījuma apmērs vienā alternatīvā ieguldījumu fonda veidā, kurš ir norādīts kā dominējošais alternatīvo ieguldījumu fondu veids regulā Nr. 231/2013 (tajā skaitā riska ieguldījumu fondu veids, privātā kapitāla fondu veids, nekustamā īpašuma fondu veids, fondu fondu veids un citi veidi) nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- l) ieguldījumus ar Līdzekļu pārvaldītāju vienā grupā esošo komercsabiedrību emitētajos finanšu instrumentos drīkst veikt tikai ar regulētā tirgus starpniecību, un ieguldījumi šādos finanšu instrumentos nedrīkst pārsniegt 5 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- m) ieguldījumi ar Līdzekļu pārvaldītāju vienā grupā esošu komercsabiedrību pārvaldītajos ieguldījumu fondos un alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 15 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- n) ieguldījumi Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldītajos ieguldījumu fondos un alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- o) ieguldījumu kopējā summa vienas komercsabiedrības vai komercsabiedrību grupas emitētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- p) noguldījumi vienā kredītiestādē vai vienā grupā ietilpst otrs kredītiestādēs un ieguldījumi tās pašas kredītiestādes vai vienā grupā ietilpst otrs kredītiestāžu emitētajos finanšu instrumentos kopsummā nedrīkst pārsniegt 15 procentus no leguldījumu plāna aktīviem. Šis ierobežojums neattiecas uz prasībām pēc pieprasījuma pret Turētājbanku;
- q) ieguldījumi kapitāla vērtspapīros, alternatīvo ieguldījumu fondos un ieguldījumu fondos, kuri var veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos, kopā nedrīkst pārsniegt 50 procentus no leguldījumu plāna aktīviem. Šo ieguldījumu ierobežojumu neattiecinā uz tādiem alternatīvo ieguldījumu fondiem, kuriem saskaņā ar regulu Nr.231/2013 kā dominējošais alternatīvo ieguldījumu fonda veids ir norādīts nekustamā īpašuma fonds, ja sviras finansējums nepārsniedz 50 procentus no tā neto aktīvu vērtības;
- r) ieguldījumus atvasinātajos finanšu instrumentos drīkst veikt tikai tāpēc, lai nodrošinātos pret leguldījumu plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai

valūtas kursam, un tikai tad, ja Līdzekļu pārvaldītājs ir iesniedzis Latvijas Bankai noteikumus, kuros detalizēti aprakstīta riska pārvaldīšanas politika un atvasināto finanšu instrumentu vērtēšanas metodes;

- s) viena ieguldījuma summa iespējkapitāla tirgū nedrīkst pārsniegt 5 procentus no leguldījumu plāna aktīviem, bet visu ieguldījumu kopsumma iespējkapitāla tirgū nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem. leguldījumi tādas kapitālsabiedrības kapitālā, kura ir attīstības stadijā, nedrīkst pārsniegt piecus procentus no attiecīgās kapitālsabiedrības pamatkapitāla un balsstiesīgo akciju vai daju skaita, bet ieguldījumu (kapitāla) daļas apjoms komercsabiedrībā, kura dibināta ar mērķi finansēt attīstības stadijā esošas komercsabiedrības, vai ieguldījumi tādas komercsabiedrības kapitālā, kura dibināta ar mērķi finansēt attīstības stadijā esošas komercsabiedrības, nedrīkst pārsniegt 30 procentus no ieguldījumu (kapitāla) kopsummas vai attiecīgās komercsabiedrības kapitāla;
- t) ieguldījumu kopsumma alternatīvo ieguldījumu fondos un iespējkapitāla tirgū nedrīkst pārsniegt 25 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- u) izmantojot leguldījumu plāna aktīvus darījumos ar aktīvu pārdošanu ar atpirķšanu, saistības, kas izriet no šādiem darījumiem, nedrīkst pārsniegt 50 procentus no leguldījumu plāna aktīviem. Šos darījumus drīkst veikt vienīgi leguldījumu plāna īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem;
- v) attiecībā uz alternatīvo ieguldījumu fondu, kura pārvaldnieks ir akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum" nepiemēro 3.3.1. j) punkta otrajā teikumā, 3.3.1. k) un 3.3.1. t) punktā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus;
- w) ieguldījumi finanšu instrumentos, kas netiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā regulētajā tirgū vai 3.2.4 b) apakšpunktā minētajā fondu biržā, bet tiek tirgoti citā Dalībvalsts tirdzniecības vietā, nedrīkst pārsniegt 20 procentus no leguldījumu plāna aktīviem.

3.3.2. leguldījumu plāna līdzekļus drīkst ieguldīt ārvalstu valūtās, ievērojot šādus papildu nosacījumus:

- a) atklātā pozīcija atsevišķā ārvalstu valūtā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no leguldījumu plāna aktīviem, izņemot 3.3.2. b) punktā noteikto;
- b) atklātā pozīcija atsevišķā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts valūtā, kura nav eiro, nedrīkst pārsniegt 25 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- c) atklātā pozīcija kopumā visās ārvalstu valūtās nedrīkst pārsniegt 20 procentus no leguldījumu plāna aktīviem, izņemot 3.3.2. d) punktā noteikto;

3.3.3. atklātā pozīcija kopumā visās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu valūtās, kuras nav eiro, nedrīkst pārsniegt 50 procentus no leguldījumu plānā aktīviem. Ir aizliegts veikt šādas darbības ar leguldījumu plāna līdzekļiem:

- a) leguldījumu plāna līdzekļus ieguldīt nekustamajā īpašumā, izņemot ieguldījumus alternatīvo ieguldījumu fondos, kuri drīkst veikt ieguldījumus nekustamajā īpašumā;
- b) leguldījumu plāna līdzekļus piešķirt aizdevumos;
- c) leguldījumu plāna līdzekļus ieguldīt Līdzekļu pārvaldītāja emitētajos finanšu instrumentos, izņemot tās pārvaldīšanā esošos ieguldījumu fondus un alternatīvo ieguldījumu fondus, par kuru apliecību pirkšanu vai pārdošanu Līdzekļu pārvaldītājs nesaņem komisijas maksu no leguldījumu plāna līdzekļiem;
- d) ķemt aizņēmumus uz leguldījumu plāna rēķina, izņemot aizņēmumus īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem, nepārsniedzot 50 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- e) uz leguldījumu plāna rēķina uzņemties saistības, kuras izriet no galvojuma līguma;
- f) slēdzot 3.3.1. punkta u) apakšpunktā un šī punkta d) apakšpunktā norādītos darījumus, kopsummā pārsniegt 50 procentus no leguldījumu plāna aktīviem;
- g) leguldījumu plāna līdzekļus ieguldīt tādos alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru darbības noteikumi paredz izmantot sviras finansējumu, kura apmērs saskaņā ar regulā Nr. 231/2013 noteikto aprēķinu: a) vairāk nekā divas reizes pārsniedz alternatīvo ieguldījumu fonda neto aktīvu vērtību, ja tas paredz izsniegt aizdevumus vai iesaistīties kreditēšanas darījumos; b) vairāk nekā trīs reizes pārsniedz alternatīvo ieguldījumu fonda neto aktīvu vērtību, ja tas neparedz izsniegt aizdevumus vai iesaistīties kreditēšanas darījumos;

- h) leguldījumu plāna līdzekļus ieguldīt virtuālajās valūtās un tādos alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru darbības noteikumi paredz vairāk nekā 10 procentus no fonda neto aktīviem ieguldīt virtuālajās valūtās.

Novērtējot leguldījumu plāna ieguldījumu portfeļa atbilstību ieguldījumu stratēģijai un ierobežojumiem, leguldījumu plāna līdzekļu vērtību aprēķina saskaņā ar Prospektā 7. nodaļu.

Ieguldījumu plāna Prospektā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus ir pieļaujams pārsniegt, ja tie radušies sakarā ar ārkārtējiem un nelabvēlīgiem notikumiem finanšu tirgos, ievērojot Normatīvajos aktos noteiktās darbības ieguldījumu ierobežojumu pārsnieguma novēršanai.

Ieguldījumu plāna prospektā noteikto ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšana neatceļ attiecīgā darījuma spēkā esamību, bet Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kas leguldījumu plāna dalībniekiem radušies šādas darbības rezultātā.

Ja Līdzekļu pārvaldītājam ieguldīšanas noteikumu pārkāpšanas novēršanai ir nepieciešams realizēt leguldījumu plāna ieguldījumu, bet šāda ieguldījumu (aktīvu) realizācija finanšu tirgos nav iespējama, Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums atpirkt minētos ieguldījumus par to patieso vērtību. Ieguldījumu patiesā vērtība nosakāma saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumiem, kas regulē fondēto pensiju shēmu ieguldījumu plānu gada pārskata sagatavošanu. Līdzekļu pārvaldītājs šo prasību nepiemēro ieguldījumiem 3.3.1. v) punktā minētajā alternatīvo ieguldījumu fondā, kura pārvaldnieks ir akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum" laikposmā no šī fonda darbības sākuma līdz tā likvidācijai.

Līdzekļu pārvaldītājs nekavējoties, taču ne vēlāk kā nākamajā dienā, rakstiski informē Komisiju un Aģentūru par ieguldījumu ierobežojumu pārkāpumiem, kā arī par pasākumiem, kas veikti šādu pārkāpumu novēršanai.

4. RISKI

Ieguldījumi ieguldījumu plānā ir saistīti ar dažādiem riskiem, kas var ietekmēt ieguldījumu plāna daļas vērtību un ienesīgumu. Ieguldījumu plāna darbības rezultāts var būt pozitīvs vai negatīvs, tāpēc dalībniekiem netiek garantēts Shēmā ieguldītās summas lielums un kapitāla pieaugums. Svarīgākie ar ieguldījumu plānu saistītie ieguldījumu riski ir uzskaitīti zemāk.

Cenu svārstību risks - risks, ka vērtspapīru cenu svārstības var negatīvi ietekmēt plāna daļas vērtību dažādu tirgus apstākļu un nosacījumu izmaiņu dēļ. Risks tiek mazināts, nodrošinot ieguldījumu analīzi un diversifikāciju dažādos ieguldījumu objektos, tādejādi samazinot viena vērtspapīra, nozares, valsts vai reģiona iespējamās cenas krituma negatīvo ietekmi.

Procentu likmju svārstību risks - ir risks, ka, mainoties tirgus procentu likmēm, var mainīties ieguldījumu plāna aktīvu vērtība, kas ietekmē ieguldījumu plāna darbības rezultātus. Parāda vērtspapīru vērtība var mainīties atkarībā no procentu likmju izmaiņām: ja procentu likmes pieaug, tad šo vērtspapīru cenas samazinās, un otrādi. Procentu likmju svārstību risks tiek ierobežots, ieguldīt parāda vērtspapīros ar dažādu termiņu un galvenokārt turot šos ieguldījumus līdz to dzēšanai.

Kredītrisks – risks, ka ieguldījumu plāna līdzekļos ietilpst otrs kapitāla vai parāda vērtspapīra emitents vai uz ieguldījumu plāna reķina veikta darījuma partneri varētu daļēji vai pilnīgi nepildīt savas saistības (piemēram, emitents nevar noteiktajā laikā atpirkt savus emitētos parāda vērtspapīrus). Lai mazinātu kredītrisku, pirms ieguldījumu veikšanas veic atbilstošu emitentu analīzi, kā arī seko emitentu finansiālajai un ekonomiskajai situācijai ieguldījuma laikā, kā arī ieguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti un, ja iespējams, priekšroka tiek dota emitentiem un darījumu partneriem ar zemāku kredītrisku.

Norēķinu risks – risks, ka darījums varētu netikt veikts vērtspapīru vai aktīvu norēķinu sistēmā paredzētajā laikā vai pilnā apjomā tāpēc, ka darījuma partneris nav izpildījis savas saistības paredzētajā laikā vai pilnā apjomā. Lai mazinātu norēķinu risku, tirdzniecību parasti veic regulētos tirgos, kas darbojas pēc principa „piegāde pret samaksu”.

Likviditātes risks – risks, ka varētu netikt veikts pirkšanas, pārdošanas vai cita veida darījums ar ieguldījumu plāna līdzekļiem to paredzētajā Patiesajā vērtībā un noteiktajā terminā. Lai mazinātu likviditātes risku, ieguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti. Daļu ieguldījumu plāna līdzekļu var ieguldīt noguldījumos kredītiestādēs, īstermiņa parāda vērtspapīros un vērtspapīros ar augstu likviditāti. Lai mazinātu likviditātes risku, var izmantot arī atvasinātos finanšu instrumentus.

Ārvalstu valūtas risks – risks, ka nelabvēlīgas valūtas maiņas kursa izmaiņas var negatīvi ietekmēt ieguldījumu plāna līdzekļu vērtību. Lai mazinātu ārvalstu valūtas risku, tiek noteikti ierobežojumi ieguldījumiem ārvalstu valūtās, ieguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti, ieguldīt dažādās valstīs un izmantojot atvasinātos finanšu instrumentus.

Turētājbankas risks – risks daļēji vai pilnīgi zaudēt Turētājbankas turējumā esošos ieguldījumu plāna līdzekļus

Turētājbankas maksātnespējas, bankrota, nolaidības vai tīšas darbības dēļ. Lai mazinātu Turētājbankas risku, rūpīgi izvēlas Turētājbanku, piemēram, par Turētājbanku izvēlas uzraudzītu un finansiāli stabili kredītiestādi.

Emitenta risks – risks, ka atsevišķa vērtspapīra cena varētu nelabvēlīgi mainīties, rodoties no emitenta atkarīgiem nevēlamiem apstākļiem (piemēram, emitenta vadības klūdu dēļ). Lai mazinātu emitenta risku, leguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti un emitentu darbība tiek rūpīgi analizēta.

Inflācijas risks – risks, ka inflācijas dēļ varētu samazināties leguldījumu plāna līdzekļu reālā vērtība. leguldījumu plāna līdzekļus drīkst ieguldīt pret inflāciju aizsargātos instrumentos, lai kontrolētu inflācijas risku.

Politiskais risks – risks, ka valstīs, kurās ir ieguldīti leguldījumu plāna līdzekļi, varētu notikt nevēlamī notikumi (piemēram, tiesiskās vides pārmaiņas), kas varētu būtiski ietekmēt leguldījumu plāna līdzekļu vērtību. Lai mazinātu politisko risku, leguldījumu plāna līdzekļu ieguldījumi tiek veikti dažādās valstīs un tiek analizēti notikumi valstīs, kurās ir vai tiks ieguldīti leguldījumu plāna līdzekļi.

Darījuma partnera risks - risks dalībniekam ciest zaudējumus gadījumā, ja darījumu partneris pārtrauks pildīt savas saistības pirms norēķina naudas plūsmas pēdējā maksājuma. Darījuma partnera risks tiek mazināts, pirms darījumu slēgšanas Līdzekļu pārvaldītājam veicot darījumu partneru kredītriska novērtēšanu.

Operacionālais risks - risks dalībniekam ciest zaudējumus prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norises, cilvēku un sistēmu darbības vai ārējo apstākļu ietekmes dēļ, kas ietver arī juridisko un ar dokumentāciju saistīto risku, kā arī zaudējumu risku, kas izriet no dalībnieka vārdā veiktajām tirdzniecības, norēķinu un vērtēšanas procedūrām. Operacionālais risks tiek mazināts, Līdzekļu pārvaldītājam ieviešot un uzturot stingru iekšējās kontroles sistēmu.

Ilgspējas (ESG) risks - ilgtspējas risks ir notikumi vai apstākļi, kuri rodas vides, sociālās vai pārvaldības jomā un kuru rašanās var izraisīt faktisku vai potenciāli negatīvu ietekmi uz ieguldījumu vērtību. Ilgtspējas risks var izpausties caur citiem jau esošiem ieguldījumu riskiem (tai skaitā, bet ne tikai caur tirgus risku, likviditātes risku, koncentrācijas risku, kredītrisku, aktīvu-pasīvu neatbilstības risku, u.c.). Ilgtspējas riska faktori var būtiski ietekmēt ieguldījumu svārstīgumu, likviditāti, kā arī izraisīt plāna daļas vērtības kritumu. Lai mazinātu ilgtspējas risku, plāna aktīvi tiek diversificēti un ieguldīti arī tādos ieguldījumu fondos, kuri darbojas saskaņā ar vides, sociāliem vai pārvaldības ilgtspējas principiem.

Citi riski – nepārvarama vara (dabas katastrofas un stihijas, karastāvoklis, streiki, saziņas līdzekļu un informācijas sistēmu darbības pārtraukums), naudas plūsmas risks, juridiskais, informācijas, valsts pārvaldes risks vai tamlīdzīgi riski.

Pārvaldot leguldījumu plānu, Līdzekļu pārvaldītājs rīkojas leguldījumu plāna dalībnieku interesēs un iespēju robežās dara visu, lai izvairītos vai minimizētu 4. nodalā minētos riskus, taču Līdzekļu pārvaldītājs un Turētājbanka negarantē to, ka nākotnē būs iespēja pilnībā izvairīties no šiem riskiem. Līdzekļu pārvaldītājs un Turētājbanka negarantē leguldījumu plāna daļas vērtības pieaugumu vai saglabāšanu.

5. IEGULDĪJUMU PLĀNA DALĪBNIEKU TIESĪBAS

5.1. Dalībnieku tiesības mainīt līdzekļu pārvaldītāju un plānu

Katram fondēto pensiju shēmas dalībniekam ir tiesības brīvi izvēlēties un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā mainīt savu uzkrātā fondētās pensijas kapitāla līdzekļu pārvaldītāju un ieguldījumu plānu, ja vienam līdzekļu pārvaldītājam ir divi vai vairāk ieguldījumu plāni. Fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja maiņa pieļaujama ne biežāk kā reizi gadā, bet viena un tā paša fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja ieguldījumu plānu maiņa – ne biežāk kā divas reizes gadā, kā arī papildus tad, ja:

- Latvijas Banka anulē fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam izsniegto licenci pārvaldes pakalpojumu sniegšanai vai speciālo atļauju (licenci) shēmas līdzekļu pārvaldīšanai;
- Shēmas līdzekļu pārvaldītājs pats atsakās no shēmas līdzekļu pārvaldīšanas;
- ir notikusi Shēmas dalībnieka izraudzītā Līdzekļu pārvaldītāja reorganizācija;
- Shēmas līdzekļu pārvaldītājs Shēmas dalībnieka izraudzīto ieguldījumu plānu apvieno ar citu ieguldījumu plānu un ir Komisijā reģistrējis jaunu ieguldījumu plāna prospektu.

5.2. Tiesības saņemt informāciju

Informāciju par leguldījumu plānu (Prospektu, tā grozījumiem un leguldījumu plāna ceturkšņa un gada pārskatiem), Turētājbanku un Līdzekļu pārvaldītāju var saņemt visās Aģentūras nodalījās, pie Līdzekļu pārvaldītāja, Luminor Bank AS Latvijas filiālē, kā arī tā ir pieejama tīmekļa vietnē www.luminor.lv un www.manapensija.lv.

5.3. Tiesības saņemt uzkrāto fondētās pensijas kapitālu

Kad fondēto pensiju shēmas dalībnieks sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt vecuma pensiju, un pieprasī pensiju, Aģentūra ar fondēto pensiju shēmas dalībnieka kontā reģistrēto fondētās pensijas kapitālu rīkojas pēc dalībnieka izvēles:

- a) uzkrāto fondētās pensijas kapitālu ieskaita valsts pensiju speciālajā budžetā un kopā ar pensijas kapitālu, kura veidošanos nosaka likums "Par valsts pensijām", pilnā apjomā ķem vērā, aprēķinot vecuma pensiju saskaņā ar minēto likumu;
- b) pārskaita uzkrāto fondētās pensijas kapitālu fondēto pensiju shēmas dalībnieka izraudzītam apdrošinātājam dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polises iegādei. Šādas mūža pensijas apdrošināšanas tipveida noteikumus izdod Ministru kabinets.

Fondēto pensiju shēmas dalībniekiem ir tiesības izvēlēties, kā tiks izmantots viņa fondētās pensijas kapitāls gadījumā, ja fondēto pensiju shēmas dalībnieks nomirs pirms vecuma pensijas pieprasīšanas t.sk. pastāv iespēja pieprasīt:

- a) to ieskaitīt valsts pensiju speciālajā budžetā un ķemt vērā, aprēķinot apgādnieka zaudējuma pensiju mirušā fondēto pensiju shēmas dalībnieka apgādībā bijušajiem ģimenes locekļiem saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām";
- b) to pievienot fondēto pensiju shēmas dalībnieka norādītās personas fondētās pensijas kapitālam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- c) to atstāt mantojumā Civillikumā noteiktajā kārtībā.

6. IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDE

6.1. Līdzekļu pārvaldītājs

6.1.1. Līdzekļu pārvaldītāja juridiskā adrese

Ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrības Luminor Asset Management IPAS juridiskā adrese: Skanstes iela 12, Rīga, LV-1013, Latvija.

6.1.2. Līdzekļu pārvaldītāja dibināšanas datums un reģistrācijas numurs

Līdzekļu pārvaldītājs dibināts kā ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība 2004.gada 1.septembrī un reģistrēts Uzņēmumu reģistrā 2004. gada 10. septembrī. Vienotais reģistrācijas numurs ir 40003699053.

Finanšu un kapitāla tirgus komisija licenci ieguldījumu pārvaldes pakalpojumu sniegšanai izsniegusi 2004. gada 17. decembrī (licence pārreģistrēta 2006. gada 18. maijā, 2011. gada 25. novembrī un 2017.gada 20.oktobrī).

6.1.3. Līdzekļu pārvaldītāja dibināšanas pamatkapitāla un apmaksātā pamatkapitāla apjoms

Līdzekļu pārvaldītāja dibināšanas pamatkapitāls ir 150 000 LVL (simts piecdesmit tūkstoši Latvijas latu), apmaksātais pamatkapitāls ir 5 000 000 EUR (pieci miljoni eiro).

6.1.4. Informācija par Līdzekļu pārvaldītāja padomes un valdes locekļiem:

Padome

Līdzekļu pārvaldītāja padome nav tieši iesaistīta leguldījumu plāna pārvaldībā. Padome pārstāv akcionāru intereses akcionāru sapulču starplaikā un uzrauga valdes darbību Normatīvajos aktos un Līdzekļu pārvaldītāja statūtos noteiktajā kārtībā.

Padomes priekšsēdētājs Felix Johannes Peter Andresen Innsbrukas Universitatē (*The University of Innsbruck*), Austrijā, ir ieguvis maģistra grādu starptautiskās ekonomikas un biznesa zinātnēs, Jaundienvīdvelsas Universitatē (*The University of New South Wales*), Austrālijā, studējis finances un portfeļa pārvaldīšanu, savukārt Sidnejas Universitatē (*University of Sydney*), Austrālijā, ieguvis komerczinību maģistra grādu kvantitatīvajās finansēs; Frankfurtes Finanšu un Vadības augstskolā (Frankfurt School of Finance & Management), Vācijā, ieguvis maģistra grādu kvantitatīvajās finansēs, savukārt Manheimas Biznesa Skolā (Mannheim Business School) ieguvis maģistra grādu biznesa vadībā. No 2011. līdz 2013. gadam Felix Johannes Peter Andresendarbojās kā speciālists *Deloitte & Touche GmbH* (Vācija) finanšu, stratēģiskās un korporatīvās plānošanas, restrukturizācijas u.c. saistītajās jomās. No 2013. līdz 2017.gadam ieņēma vadītāja amatu *d-fine GmbH* (Vācija), konsultējot klientus finanšu un risku vadības jautājumos, savukārt laika periodā no 2018. līdz 2019.gadam ieņēma viceprezidenta amatu *BlackRock Investment Management Ltd* (Vācija). Kopš 2020. gada Felix Johannes Peter Andresenieņem Risku Analīzes vadītāja amatu *Luminor Bank AS* (Igaunija).

Felix Johannes Peter Andresen ir padomes loceklis Luminor Bank AS meitas sabiedrībās Luminor investicijų valdymas UAB, Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS, Luminor Asset Management IPAS un Luminor Pensions Estonia AS.

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējsabiedrībās: nav.

Padomes priekšsēdētāja vietniece Jeļena Gūte Latvijas Universitātē ir ieguvusi bakalaura un maģistra grādu sociālajās zinātnēs, kā arī absolvējusi Hārvardas Biznesa Skolas Vispārīgās Vadības Programmu (*Harvard Business School, General Management Program*) un pēdējo desmit gadu laikā ir ieņēmusi vadošus amatus šādos uzņēmumos: no 2012. līdz 2017. gadam ir bijusi audita vadītāja un iekšējā audita vadītāja Swedbank grupas uzņēmumos Latvijā un Igaunijā, no 2017.gada līdz 2020.gadam ieņēmusi grupas iekšējā audita vadītājas amatu Luminor grupā. Kopš 2020.gada februāra Jeļena Gūte ir Luminor Bank AS finanšu departamenta vadītāja.

Jeļena Gūte ir padomes locekle Luminor Bank AS meitas sabiedrībās Luminor investicijų valdymas UAB, Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS, Luminor Asset Management IPAS un Luminor Pensions Estonia AS.

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējsabiedrībās: nav.

Padomes locekle Gita Juršāne ir ieguvusi tiesību zinātnu bakalaura un maģistra grādu Latvijas Universitātē un pēdējo desmit gadu laikā ir ieņēmusi šādus amatus: no 2009.gada līdz 2016.gadam bijusi vecākā juriste Nordea Bank AB Latvijas filiālē, savukārt no 2016.gada līdz 2017.gadam ieņēmusi Juridiskā departamenta vadītājas amatu. Laika periodā no 2017. gada līdz 2019.gadam ieņēmusi Juridiskā departamenta vadītājas amatu Latvijā un kopš 2019.gada līdz šim brīdim ieņem Privātpersonu un ieguldījumu jomas juridiskā departamenta Baltijas vadītājas amatu.

Gita Juršāne ir padomes locekle Luminor Bank AS meitas sabiedrībās Luminor investicijų valdymas UAB, Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS, Luminor Asset Management IPAS un Luminor Pensions Estonia AS.

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējsabiedrībās: nav.

Padomes loceklis Heikki Yrjö Hermanni Koskinen ir ieguvis M.Sc. grādu ekonomikā un biznesa vadībā Vāsas Universitātē (*University of Vaasa*), Somijā un pēdējo desmit gadu laikā ir ieņēmis šādus amatus: no 2010. līdz 2018.gadam ieņēmis vadošā Resursu pārvaldības analītiķa amatu *Nordea Group Treasury* (Somija), no 2018. līdz 2021.gadam ieņēmis vadītāja amatu Luminor Grupas Resursu vadības un Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļā, savukārt kopš 2021.gada ieņem Luminor Grupas Resursu vadības departamenta vadītāja amatu.

Heikki Yrjö Hermanni Koskinen ir padomes loceklis Luminor Bank AS meitas sabiedrībās Luminor investicijų valdymas UAB, Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS, Luminor Asset Management IPAS un Luminor Pensions Estonia AS.

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējsabiedrībās: nav.

Valde

Līdzekļu pārvaldītāja valde nav tieši iesaistīta leguldījumu plāna pārvaldē. Attiecībā uz leguldījumu plānu valde veic šādas funkcijas: apstiprina leguldījumu plāna pārskatus, apstiprina Prospektā iekļautās informācijas patiesumu un ieceļ leguldījumu plāna pārvaldniku, regulāri izvērtē leguldījumu plāna darbības rezultātus, apstiprina Līdzekļu pārvaldītāja maksājamo maksājumu apjomu, kas nedrīkst būt lielāks par Prospektā norādīto kopējo apjomu.

Valdes priekšsēdētājs Atis Krūmiņš ir ieguvis profesionālo bakalaura grādu uzņēmējdarbības vadīšanā Banku Augstskolā un maģistra grādu finansēs un starptautiskajā biznesā Aarhus Biznesa skolā Dānijā. Papildus Atis Krūmiņš ir ieguvis kvalificēta finanšu analītiķa (CFA jeb *Chartered Financial Analyst*) kvalifikāciju. No 2010. gada līdz 2018. gadam Atis Krūmiņš ieņēma leguldījumu pārvaldes nodaļas, Private Banking vadītāja amatu Nordea Bank Finland Plc. Latvijas filiālē (no 2017. gada tās nosaukums – Luminor Bank AS). No 2018. gada līdz 2019. gadam Atis Krūmiņš bija Luminor Bank AS leguldījumu pārvaldes nodaļas vadītājs Baltijā.

Atis Krūmiņš ir arī Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS, Luminor investicijų valdymas UAB, un Luminor Pensions Estonia AS valdes loceklis.

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējdarbībās: nav.

Ar leguldījumu plāna pārvaldi saistītās tiesības un pienākumi: Valdes priekšsēdētājs atbild par valdes darba organizēšanu, ziņojumu sniegšanu padomei, Līdzekļu pārvaldītāja darbības stratēģisko ieguldījumu plānošanu un

attīstību. Valdes priekšsēdētājs atbild arī par Līdzekļu pārvaldītāja grāmatvedības kārtošanu, biznesa atbalsta funkcijām un apmācībām.

Valdes loceklis Tarass Buka ir ieguvis maģistra finanšu ekonomikā, BI Norwegian Business School un bakalaura grādu ekonomikā, Rīgas Ekonomikas augstskolā. Papildus Tarass Buka ir ieguvis kvalificēta finanšu analītiķa (CFA jeb *Chartered Financial Analyst*) kvalifikāciju.

Profesionālā biogrāfija: Luminor Asset Management IPAS aktīvu pārvaldniesks (kopš 2012. gada), IPAS „Finasta Asset Management” valdes loceklis (2007. - 2012.).

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējdarbībās: nav.

Ar leguldījumu plāna pārvaldi saistītās tiesības un pienākumi: Valdes loceklis atbild par ieguldījumu pārvaldīšanas jomu, ieskaitot ieguldījumu pārvaldīšanas procesa nepārtrauktības nodrošināšanu, ieguldījumu pārvaldīšanas procesa organizēšanu atbilstoši ieguldījumu plānu un pensiju leguldījumu plānu riska profilam ar mērķi nodrošināt ieguldījumu plānu un pensiju leguldījumu plānu konkurēspēju, regulāras ziņošanas un komunikācijas organizēšanu par ieguldījumu plānu izvietojumu un ieguldījumu rezultātiem ieinteresētajām personām, ieskaitot Līdzekļu pārvaldītāja valdi un padomi, Pensiju plānu riska pārvaldīšanas politikas īstenošanu u.c. jautājumiem.

Valdes locekle Vita Krātiņa Latvijas Universitātē ir ieguvusi sociālo zinātnu bakalaura grādu tiesību zinātnēs. No 2008. gada līdz 2013. gadam Vita Krātiņa ieņēma juristes amatu AS GE Money Bank, bet no 2014. līdz 2019. gadam bija juriste AAS SEB Dzīvības apdrošināšana un no 2018. līdz 2019.gadam arī personas datu aizsardzības speciāliste AAS SEB Dzīvības apdrošināšana un AS SEB atklātais pensiju fonds. Kopš 2019.gada ieņem Juridiskā nodrošinājuma un normatīvu ievērošanas vadītājas amatu Luminor Asset Management IPAS un Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS.

Vita Krātiņa ir arī Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS valdes priekšsēdētāja.

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējsabiedrībās: nav.

Ar leguldījumu plāna pārvaldi saistītās tiesības un pienākumi: valdes loceklis atbild par juridiskajiem jautājumiem, darbības uzraudzības funkciju, ieskaitot Līdzekļu pārvaldītāja ikdienas aktivitāšu atbilstības piemērojamajiem normatīvajiem aktiem uzraudzību, saziņu ar Līdzekļu pārvaldītāja darbību uzraugošajām iestādēm, iekšējo auditu un citām ieinteresētajām personām.

6.1.5. Informācija par leguldījumu plāna pārvaldniesku

Arturs Andronovs, leguldījumu plāna pārvaldniesks.

Izglītība: bakalaura grāds finansēs, Banku Augstskola. Papildus Arturs Andronovs ir ieguvis kvalificēta finanšu analītiķa (CFA jeb *Chartered Financial Analyst*) kvalifikāciju.

Profesionālā biogrāfija: Luminor Asset Management IPAS vecākais portfeļu pārvaldniesks (kopš 2021. gada maija līdz šim brīdim); Luminor Bank AS aktīvu pārvaldniesks (08/2016-05/2021); AS Expobank brokeris (12/2014-07/2016); Baltikums Bank AS portfeļu pārvaldniesks (10/2013-11/2014); Baltikums Bank AS brokeris (10/2011-09/2013).

Būtiska līdzdalība (virs 10%) citās uzņēmējdarbībās: nav.

leguldījumu plāna pārvaldniesks ir atbildīgs par leguldījumu plāna līdzekļiem, ieguldījumu politikas un ierobežojumu, kas izklāstīti Prospektā, ievērošanu. leguldījumu plāna pārvaldnieska pienākums ir iegūt pietiekami plašu informāciju, kā arī uzraudzīt to personu finansiālo un ekonomisko situāciju, kuru emitētajos vērtspapīros tiks vai ir tikuši izvietoti leguldījumu plāna līdzekļi. leguldījumu plāna pārvaldniesks regulāri veic ieguldījumu un resursu pārvaldīšanas tirgu izpēti un analīzi, kā arī veic darījumus ar leguldījumu plāna līdzekļiem. leguldījumu plāna pārvaldniesks drīkst strādāt tikai vienā ieguldījumu sabiedrībā. Tas drīkst pārvaldīt vairākus vienas sabiedrības pārvaldē esošus ieguldījumu plānus.

Pašreiz leguldījumu plāna pārvaldniesks pārvalda ieguldījumu plānus „Luminor 53-58”, „Luminor 62-65”, „Luminor 58+”, „Luminor 48-53”, „Luminor 16-48” un „Luminor indeksu ieguldījumu plāns Ilgtspējīgā nākotne”, kā arī privātos pensiju plānus „Luminor Sabalansētais pensiju plāns”, „Luminor indeksu pensiju plāns Ilgtspējīgā nākotne” un „Luminor Progresīvais pensiju plāns”.

leguldījumu plāna pārvaldnieska prombūtnes laikā pārvaldnieska funkcijas, kas nepieciešamas ieguldījumu plāna

līdzekļu pārvaldīšanai, veic Līdzekļu pārvaldītāja valdes loceklis Tarass Buka vai valdes tam speciāli pilnvarota persona.

6.1.6. Informācija par Līdzekļu pārvaldītāja akcionāriem

Līdzekļu pārvaldītāja vienīgais akcionārs ir Luminor Bank AS (Igaunija), reģistrācijas nr. 11315936.

6.1.7. Informācija par citiem Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldītajiem ieguldījumu plāniem, ieguldījumu fondiem un pensiju plāniem.

Līdzekļu pārvaldītājs pārvalda ieguldījumu plānus „Luminor 58+”, „Luminor 53-58”, „Luminor 48-53”, „Luminor 62-65”, „Luminor 16-48”, „Luminor indeksu ieguldījumu plāns Ilgtspējīgā nākotne” un privātos pensiju plānus „Luminor Sabalansētais pensiju plāns”, „Luminor indeksu pensiju plāns Ilgtspējīgā nākotne” un „Luminor Progresīvais pensiju plāns”.

6.1.8. Maksājumu par ieguldījumu plānu pārvaldi apmērs, to noteikšanas un maksāšanas kārtība

Maksājumu par Plānu pārvaldi maksimālais apmērs noteikts Prospekta 2. nodaļā.

Maksājuma par ieguldījumu plāna pārvaldi pastāvīgo un mainīgo daļu aprēķina, uzskaita un ietur Ministru kabineta 2017.gada 19.decembra noteikumu Nr. 765 „Kārtība, kādā valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs aprēķina maksājumu par ieguldījumu plāna pārvaldi, un kārtība, kādā tiek veikta minētā maksājuma uzskaitē un ieturēšana” noteiktajā kārtībā.

Valsts fondēto pensiju likumā noteikto maksājuma pastāvīgo daļu ieguldījumu plāna finanšu pārskatos pārvaldītājs uzskaita par katru kalendāra dienu un aprēķina: ieguldījumu plāna neto aktīvu vērtību iepriekšējā aprēķina dienā reizinot ar maksājuma pastāvīgo daļu procentos, dalot ar kalendāro dienu skaitu pārskata gadā un reiznot ar kalendāra dienu skaitu no iepriekšējās aprēķina dienas.

Līdzekļu pārvaldītājam maksājamās atlīdzības pastāvīgā daļa tiek uzkrāta mēneša laikā un izmaksāta no ieguldījumu plāna līdzekļiem ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc kārtējā kalendārā mēneša beigām. Atlīdzības pastāvīgās daļas apmērs par mēnesi tiek aprēķināts summējot šajā kalendārajā mēnesī aprēķināto katras dienas atlīdzību.

Maksājuma mainīgās daļas aprēķins ietver no gada sākuma līdz aprēķina dienai (ieskaitot) starprezultātam uzkrāto maksājuma mainīgās daļas maksimālo apmēru, starprezultātam aprēķināto maksājuma mainīgo daļu un ieguldījumu plāna finanšu pārskatos uzskaitīto maksājuma mainīgo daļu.

Maksājuma mainīgo daļu uzkrāj gada laikā un izmaksā no plāna līdzekļiem ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc kārtējā kalendārā gada beigām.

Līdzekļu pārvaldītājam maksājamās atlīdzības apmērs var tikt mainīts, bet tas nedrīkst pārsniegt Prospektā noteikto šīs atlīdzības maksimālo lielumu.

6.2. Turētājbanka

6.2.1. Turētājbankas nosaukums un reģistrācijas numurs

Luminor Bank AS (Igaunija), reģistrācijas Nr.11315936, kuru Latvijā pārstāv Luminor Bank AS Latvijas filiāle, reģistrēta komercreģistrā 2018.gada 6.jūlijā, reģistrācijas Nr. 40203154352.

6.2.2. Turētājbankas juridiskā adrese

Luminor Bank AS juridiskā adrese ir Liivalaia 45, 10145, Tallina, Igaunija. Luminor Bank AS Latvijas filiāles juridiskā adrese ir Skanstes iela 12, Rīga, LV 1013.

6.2.3. Turētājbanka, veicot savus pienākumus, rīkojas neatkarīgi no Līdzekļu pārvaldītāja un vienīgi ieguldījumu plāna dalībnieku interesēs saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un šo Prospektu.

Turētājbankas pienākumi ir šādi:

- a) glabāt ieguldījumu plāna līdzekļus atbilstoši Normatīvajiem aktiem un Turētājbankas līgumam;

- b) sekot, lai leguldījumu plāna daļu reģistrācija un dzēšana norit leguldījumu plāna vārdā un saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un Prospektu;
- c) pārliecināties, ka leguldījumu plāna līdzekļu vērtība tiek aprēķināta saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un Prospektu;
- d) izpildīt Līdzekļu pārvaldītāja rīkojumus, ja tie atbilst Normatīvajiem aktiem, Prospektam un Turētājbankas līgumam;
- e) nodrošināt, ka leguldījumu plāna ieņēmumi tiek izmantoti saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un Prospektu,
- f) sekot, lai darījumos ar leguldījumu plāna līdzekļiem noteiktie maksājumi tikt veikti pienācīgi.

Papildus iepriekš minētajam Turētājbankai ir pienākums nekavējoties informēt Komisiju un Līdzekļu pārvaldītāja padomi par Līdzekļu pārvaldītāja darbībām, par kurām Turētājbankai zināms, ka tās ir pretrunā Normatīvajiem aktiem, Prospektam vai Turētājbankas līgumam.

Turētājbankai ir arī citi papildu pienākumi, ko paredz Normatīvie akti un Turētājbankas līgums.

Turētājbankai ir pilnīga atbildība pret leguldījumu plāna dalībniekiem, Līdzekļu pārvaldītāju un trešajām personām par zaudējumiem, kas rodas, ja Turētājbanka tīši vai nolaidības dēļ pārkāpj likumu vai Turētājbankas līgumu vai veic savus pienākumus nolaidīgi.

Turētājbankai ir tiesības uz atlīdzību par Turētājbankas līgumā paredzēto pakalpojumu sniegšanu. Atlīdzības apjoms, kas Turētājbankai maksājams par leguldījumu plāna pārvaldi un citu Turētājbankas līgumā paredzēto pakalpojumu sniegšanu, ir atkarīgs no leguldījumu plāna aktīvu vidējās vērtības. Turētājbankas atlīdzību aprēķina katru dienu (to aprēķina šādi: leguldījumu plāna līdzekļu vērtību iepriekšējās darba dienas beigās reizina ar maksas likmi par leguldījumu plāna pārvaldi un kalendāro dienu skaitu no priekšpēdējā aprēķina brīža līdz pēdējam aprēķina brīdim un dala ar faktisko dienu skaitu gadā) un uzkrāj mēneša laikā. Turētājbankas maksimālās atlīdzības apjoms ir noteikts Prospekta 2. nodaļā. Maksa tiek izmaksāta no leguldījumu plāna līdzekļiem reizi mēnesī ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc kārtējā kalendārā mēneša beigām.

6.2.4. Turētājbankai maksājamās atlīdzības apmērs, noteikšanas un maksāšanas kārtība

Turētājbankas maksimālās atlīdzības apjoms ir noteikts Prospekta 2. nodaļā.

Atlīdzība Turētājbankai tiek aprēķināta katru darba dienu, leguldījumu plāna neto aktīvu vērtību iepriekšējā aprēķina dienā reizinot ar Turētājbankai maksājamās atlīdzības likmi procentos, dalot ar faktisko dienu skaitu gadā un reizinot ar kalendāro dienu skaitu kopš pēdējās aprēķina dienas, par kuru aprēķināta atlīdzība.

Turētājbankai maksājamā atlīdzība tiek uzkrāta mēneša laikā un izmaksāta no leguldījumu plāna līdzekļiem ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc kārtējā kalendārā mēneša beigām. Atlīdzības apmērs par mēnesi tiek aprēķināts summējot šajā kalendārajā mēnesī aprēķināto katras dienas atlīdzību.

Turētājbankai maksājamās atlīdzības apmērs var tikt samazināts, bet tas nedrīkst pārsniegt Prospektā noteikto šīs atlīdzības maksimālo lielumu.

Darījumu izmaksas, kas tieši saistītas ar darījumu ar leguldījumu plāna līdzekļiem veikšanu (maksa par pārskaitījumu veikšanu, darījumu komisijas maksas un citas līdzīgas izmaksas), ja tās pamatotas ar ārējiem maksājuma dokumentiem, tiek attiecinātas uz katru konkrētu darījumu. Līdzekļu pārvaldītājs ir tiesīgs leguldījumu plāna dalībnieku interesēs apmaksāt darījumu izmaksas no saviem līdzekļiem.

6.3. Zvērināts revidents

Zvērināts revidents ir PricewaterhouseCoopers SIA, reģistrācijas Nr.: 40003142793.

6.4. Ar leguldījumu plāna līdzekļu pārvaldīšanu saistītu pakalpojumu deleģēšana

Līdzekļu pārvaldītājs ir noslēdzis pakalpojumu deleģēšanas līgumus ar Luminor Bank AS, saskaņā ar kuriem Luminor Bank AS Līdzekļu pārvaldītājam sniedz šādus pakalpojumus: ieguldījumu plānu mārketinga un sūdzību izskatīšanas procesa administrēšana, produktu atbalsta funkcija, iekšējais audits, darbības atbilstības kontrole, ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (NILLTPF) novēršanas un sankciju riska pārvaldīšanas saistītās funkcijas, IT sistēmu uzturēšana un operacionālā riska funkcija, kā arī grāmatvedības un personālvadības funkcijas.

7. IEGULDĪJUMU PLĀNA LĪDZEKĻU UN IEGULDĪJUMU PLĀNA DAĻAS VĒRTĪBAS NOTEIKŠANAS PROCEDŪRA

7.1. Plāna līdzekļu novērtēšanas vispārīgie principi

Ieguldījumu plāna vērtība tiek aprēķināta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ieguldījumu plāna vērtība ir starpība starp ieguldījumu plāna aktīviem un saistībām.

Ieguldījumu plāna daļas vērtība ir attiecība starp ieguldījumu plāna vērtību uz aprēķina dienu un uz aprēķina dienu reģistrēto ieguldījumu plāna daļu skaitu. Ieguldījumu plāna daļas vērtība tiek noteikta euro ar precīzitāti ar ne mazāk kā četrām zīmēm aiz komata. Ieguldījumu plāna daļas vērtība tiek lietota ieguldījumu plāna daļu aprēķināšanai un dzēšanai.

7.2. Ieguldījumu plāna aktīvu vērtības noteikšana

7.2.1. Ieguldījumu finanšu instrumentos novērtēšanas vispārīgie principi

Plāna ieguldījumi finanšu instrumentos sākotnēji aktīvu un saistību pārskatā tiek atzīti to iegādes vērtībā (ieskaitot darījumu izmaksas). Finanšu instrumentu pirkšana un pārdošana tiek uzskaitīta darījuma dienā.

Finanšu instrumentu novērtēšanai Līdzekļu pārvaldītājs izmanto aprēķina dienas (dienas, par kuru noteikta ieguldījumu plāna vērtība un ieguldījumu plāna daļas vērtība) cenas kas iegūtas no Bloomberg. Ja aprēķina brīdī aprēķina dienas cena vēl nav zināma, tad Līdzekļu pārvaldītājs izmanto pēdējo zināmo cenu.

Ja aprēķina dienas cena nav pieejama, vērtspapīra vērtības noteikšanai tiek izmantota pēdējā zināmā cena, kas nevar būt vecāka par 20 darba dienām attiecībā pret aprēķina dienu.

Līdzekļu pārvaldītājs ir atbildīgs par to, lai finanšu instrumentu uzskaites vērtība pēc iespējas precīzāk atspoguļotu finanšu instrumenta patieso vērtību.

Izņēmuma gadījumi, kuros finanšu instrumenta novērtēšana saskaņā ar zemāk aprakstītajiem principiem nesniedz pietiekamu pārliecību par uzskaites vērtības atbilstību patiesajai vērtībai:

- a) vairāk kā 20 darba dienas regulētajā tirgū tirgotam parāda vērtspapīram vai finanšu instrumentam nav cenu kotācijas vai tirdzniecības darījumu datu, tādējādi tas ir uzskatāms par nelikvīdu;
- b) tirdzniecība ar finanšu instrumentu ir apturēta regulētajā tirgū;
- c) ir pamatots iemesls apgalvot, ka finanšu instrumenta tirgus cena neatspoguļo tā patieso vērtību;
- d) citi gadījumi, kad finanšu instrumenta patieso vērtību nevar ticami novērtēt.

Pieeja par Finanšu instrumentu vērtības noteikšanu detalizētāk ir aprakstīta iekšējā dokumentā "Daļas vērtības aprēķina noteikumi".

7.2.2. Prasību uz pieprasījumu pret kredītiestādēm un termiņnoguldījumu vērtības noteikšana

- a) Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm un termiņnoguldījumi tiek novērtēti to nominālajā vērtībā;
- b) Termiņnoguldījumu procentu vērtība tiek aprēķināta ievērojot uzkrāšanas principu. Ja noguldījuma līgumā ir paredzēta uzkrāto procentu izmaka pa daļām, tad dienā, kad tiek saņemti uzkrātie procenti, uzkrātā procentu summa tiek samazināta par saņemto procentu summu.

7.2.3. Parāda vērtspapīru vērtības noteikšana

- a) Parāda vērtspapīra novērtēšanai tiek izmantota aprēķina dienas pēdējā zināmā tirgus dalībnieku pirkšanas un pārdošanas cenu vidējā (mid) cena.
- b) Parāda vērtspapīra ar kuponu patiesā vērtība aprēķina dienā tiek noteikta, vērtspapīra tīro cenu palielinot par uzkrāto kuponu.
- c) Ja parāda vērtspapīrs sākotnēji tiek iegādāts, lai turētu to līdz termiņa beigām, šādu parāda vērtspapīru uzskaita amortizētajā vērtībā saskaņā ar Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem.
- d) Gadījumos, kad parāda vērtspapīra vērtību nevar noteikt augstāk aprakstītajā kārtībā, piemēro Starptautiskajos finanšu pārskatu standartos noteiktās vērtēšanas metodes.

7.2.4. Regulētā tirgū tirgota finanšu instrumenta vērtības noteikšana

- a) Regulētā tirgū tirgota (RTT) finanšu instrumenta novērtēšanai izmanto aprēķina dienas Bloomberg slēgšanas cenu tajā pašā biržā (tirgū), kurā tika nopirkts vērtspapīrs;
- b) Ja pēdējās 20 darba dienās nevienā no regulētajiem tirgiem, kuros RTT finanšu instruments tiek tirgots, nav veikts darījums ar šo finanšu instrumentu, šāda finanšu instrumenta vērtību nosaka saskaņā 7.2.5. punktu.

7.2.5. Regulētā tirgū netirgota kapitāla finanšu instrumenta vērtības noteikšana

- a) Finanšu instruments, kas netiek tirgots regulētā tirgū (RTN), tiek novērtēts pēc tā patiesās vērtības.
- b) Ja RTN finanšu instrumentu kotē profesionāls finanšu instrumentu tirgus dalībnieks, šī finanšu instrumenta novērtēšana balstās uz attiecīgo tirgus dalībnieka pieprasījuma cenu (bid).
- c) Gadījumā, ja RTN finanšu instrumentu nekotē profesionāls finanšu instrumentu tirgus dalībnieks, šo finanšu instrumentu novērtē izmantojot atbilstošu metodi, kas aprakstīta International Private Equity and Venture Capital Valuation (IPEV) vadlīnijās.

7.2.6. Ieguldījumu fonda vērtības noteikšana

- a) Regulētā tirgū tirgotā (RTT) ieguldījumu fonda, tajā skaitā biržā tirgotā fonda (exchange traded fund, ETF) un alternatīvo ieguldījumu fonda, novērtēšanai izmanto pēdējo publicēto Bloomberg slēgšanas cenu tajā pašā biržā (tirgū), kurā tika nopirkts vērtspapīrs. Ja ilgāk par 20 darba dienām nav datu par cenām vai ja ieguldījumu fonds vairs nav iekļauts tajā tirgū, kurā tas tika nopirkts, tas jāvērtē, pamatojoties uz pēdējo publicēto cenu no jebkuriem citiem regulētiem tirgiem un daudzpusējām tirdzniecības sistēmām, kurās tas tiek tirgots.
- b) Regulētā tirgū netirgotā (RTN) ieguldījumu fonda, tajā skaitā alternatīvo ieguldījumu fonda, novērtēšanai izmanto tā pēdējo zināmo neto aktīvu vērtību (saskaņā ar finanšu pārskatos sniegtu informāciju).

7.2.7. Atvasināto finanšu instrumentu vērtības noteikšana

- a) Regulētā tirgū tirgota atvasinātā finanšu instrumenta vērtību nosaka saskaņā ar 7.2.4.. Punktu. vai patiesajā vērtībā, ko nosaka vispārpriņemts novērtēšanas modelis, kura metodoloģija ir piemērota attiecīgā veida atvasinātā finanšu instrumentu vērtēšanai.
- b) Atvasinātā finanšu instrumenta, kas netiek tirgots regulētā tirgū, vērtību nosaka, pamatojoties uz vispārpriņemtu vērtēšanas modeli, kura metodoloģija ir piemērota attiecīgā veida atvasinātā finanšu instrumenta vērtēšanai. Pirms darījuma noslēgšanas par jebkuru atvasinātu finanšu instrumentu, Līdzekļu pārvaldītājs izveido atsevišķu vērtēšanas metodiku šāda veida atvasinātajiem instrumentiem.

7.2.8. Aktīvu pārdošana ar atpirkšanu

Aktīvu pārdošanas ar atpirkšanu darījumi tiek reģistrēti kā finansēšanas darījumi. Plāns var iesaistīties šajos darījumos kā aktīvu pārdevējs, un pārdotos aktīvus turpina uzrādīt savā aktīvu un saistību pārskatā, izmantojot attiecīgā veida aktīviem piemērotas uzskaites principus. Pārdošanas rezultātā saņemtie līdzekļi tiek uzrādīti kā saistības pret minēto aktīvu pircēju.

7.2.9. Darījumi ārvalstu valūtā

Plāna finanšu pārskatos un grāmatvedībā lietojamā naudas izteiksmes vienība ir eiro. Darījumi ārvalstu valūtā tiek pārvērtēti eiro pēc darījuma dienā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas noteiktā ārvalstu valūtas maiņas kurga. Sagatavojojot aktīvu un saistību pārskatu, aktīvi un pasīvi ārvalstu valūtā tiek pārvērtēti eiro naudas vienībā pēc aktīvu un saistību pārskata sagatavošanas dienā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas noteiktā ārvalstu valūtas maiņas kurga. Ārvalstu valūtas maiņas kurga rezultātā iegūtā peļņa vai zaudējumi tiek iekļauti ienākumu un izdevumu pārskatā kā peļņa vai zaudējumi no ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas.

7.3. Informācija par ieguldījumu plāna un daļas vērtības nodošanu atklātībai

Informācija par ieguldījumu plāna un daļas vērtību ir pieejama Luminor Bank AS Latvijas filiālē (adrese: Skanstes iela 12, Rīga, LV-1013, Latvija, tālrunis: 1880, tīmekļa vietne www.luminor.lv), Aģentūrā, kā arī tīmekļa vietnē www.manapensija.lv.

7.4. Ieguldījumu plāna ienākumu atkārtotas ieguldīšanas kārtība

Visi procenti, dividendes un citi ienākumi, ko saņem ieguldījumu plāns, tiek ieguldīti atkārtoti saskaņā ar ieguldījumu plāna ieguldījumu politiku, kas izklāstīta 3. nodaļā.

8. INFORMĀCIJA PAR KAPITĀLA IZMAKSU, NODOKLIEM UN NODEVĀM

Saskaņā ar Normatīvajiem aktiem, ieguldījumu plāns nav juridiska persona un tādēļ nav nodokļu maksātājs. Saskaņā ar Normatīvajiem aktiem ieguldījumu plāna Prospeks apstiprināšanas brīdī investīciju ienākumiem no vērtspapīru darījumiem un termiņoguldījumiem nodokļi netiek piemēroti. Ja Normatīvajos aktos tiktu paredzēta nodokļu piemērošana ieguldījumu objektiem vai darījumiem ar ieguldījumu plāna līdzekļiem, Līdzekļu pārvaldītājs šos nodokļu maksājumus segs no ieguldījumu plāna līdzekļiem.

Prospekta apstiprināšanas brīdī ieguldījumu plāna līdzekļi ir daļa no Shēmas. Mainot līdzekļu pārvaldītāju vai

ieguldījumu plānu, leguldījumu plāna dalībniekam nodokļi netiek piemēroti. Prospekta apstiprināšanas brīdī leguldījumu plāna dalībnieku iemaksas leguldījumu plānā ar nodokļiem apliktas netiek. Sasniedzot pensijas vecumu, pensijas, kas tiks aprēķinātas bijušajiem leguldījumu plāna dalībniekiem tiks apliktas ar ienākuma nodokli vispārējā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Izbeidzot dalību Shēmā, leguldījumu plāna dalībnieks var pieprasīt fondētās pensijas kapitālu pievienot nefondētajam pensijas kapitālam, vai arī iegādāties dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi. Izmaksas no apvienotā fondēto un nefondēto pensiju kapitāla vai dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi apliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli saskaņā ar „Likumu par iedzīvotāju ienākuma nodokli” un citiem likumiem, kas var aizstāt šo likumu nākotnē, kā arī Ministru kabineta noteikumiem un citiem uz to pamata izdotiem tiesību aktiem.

Šajā leguldījumu plāna prospektā ir aprakstīta tikai vispārējā nodokļu ieturēšanas kārtība atbilstoši normatīvajiem aktiem, kuri ir spēkā Prospekta apstiprināšanas laikā, tādēļ Līdzekļu pārvaldītājs aicina ņemt vērā, ka gan likumos, gan starptautiskajos līgumos var būt noteikti izņēmumi no aprakstītās kārtības. leguldītājiem ir ieteicams pastāvīgi sekot izmaiņām Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos, kas saistīti ar no vērtspapīriem iegūtā ienākuma aplikšanu ar nodokļiem, un nepieciešamības gadījumā griezties pie profesionāliem konsultantiem. Iepriekš minētā informācija nav un nevar tikt uzskatīta par padomu nodokļu jautājumos vai juridisku atzinumu.

9. INFORMĀCIJA PAR PENSIJU SISTĒMU

Latvijā ir izveidota trīs līmeņu pensiju sistēma.

Pensijs sistēmas 1. līmenis – valsts obligātā nefondētā jeb neuzkrājošā pensiju shēma, kurā iesaistās visi iedzīvotāji, par kuriem tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Tas ir balstīts uz paaudžu un dzimumu solidaritātes principa, ka iedzīvotāju maksājumi vecuma pensijām netiek uzkrāti kā ilgtermiņa ieguldījumi, bet izlietoti, lai izmaksātu vecuma pensijas esošajai pensionāru paaudzei.

Pensijs sistēmas 2. līmenis – valsts fondētā jeb uzkrājošā pensiju shēma, kurā sociālās apdrošināšanas iemaksas netiek izmaksātas esošajiem pensionāriem, bet gan ieguldītas finanšu tirgos un uzkrātas katra iemaksu veicēja vecuma pensijai, ar nolūku gūt peļņu un palielinot uzkrāto pensijas kapitālu.

Kopējās sociālās apdrošināšanas iemaksas pensijām (20% no darba ienākumiem) tiek pārdaļītas starp pensiju sistēmas 1. un 2. līmeni no 2001. gada 1. jūlija līdz 2006. gadam (ieskaitot) attiecīgi 18% un 2%, 2007. gadā – 16% un 4%, 2008. gadā – 12% un 8%, 2009., 2010., 2011. un 2012. gadā – 18% un 2%, 2013. un 2014. gadā – 16% un 4%, savukārt 2015. gadā – attiecīgi 15% un 5%, bet ar 2016. gadu šī attiecība ir noteikta 14% un 6%. Tādējādi papildu iemaksas, pievienojoties pensiju sistēmas 2. līmenim nav jāveic.

Par fondēto pensiju shēmas dalībniekiem automātiski klūst visas personas, kas dzimušas pēc 1971. gada 1. jūlija un par kurām ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Valsts fondēto pensiju apdrošināsanai pakļautās personas, kas dzimušas laika posmā no 1951. gada 2. jūlija līdz 1971. gada 1. jūlijam (ieskaitot), shēmā var pieteikties brīvprātīgi, iesniedzot iesniegumu Aģentūras nodalās, vai tās pilnvarotām personām, kuras noslēgušas līgumu ar Aģentūru par iesniegumu reģistrācijas nodrošināšanu.

Ieguldījumu plāns „Luminor Aktīvais ieguldījumu plāns” veic valsts fondēto pensiju shēmas (pensijs sistēmas 2. līmeņa) līdzekļu pārvaldīšanu saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un leguldījumu plāna prospectu.

Sasniedzot pensijas vecumu, fondēto pensiju shēmas dalībnieks var izvēlēties: vai nu uzkrāto fondētās pensijas kapitālu pievienot nefondētajam pensijas kapitālam vai par uzkrāto fondētās pensijas kapitālu iegādāties dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi, kas regulāri saskaņā ar polises noteikumiem izmaksās uzkrāto pensiju.

Pensijs sistēmas 3. līmenis – privātā brīvprātīgā pensiju shēma paredz, ka dalībnieku pašu un viņu labā brīvprātīgi veiktās naudas līdzekļu iemaksas privātajos pensiju fondos tiek ieguldītas finanšu tirgos un uzkrātas, lai veidotu papildu uzkrājumus savai vecuma pensijai.

10. APSTIPRINĀJUMS PAR IEGULDĪJUMU PLĀNA PROSPEKTĀ IEKLĀAUTĀS INFORMĀCIJAS PATIESUMU

„Mēs apliecinām, ka šajā Prospektā sniegtā informācija atbilst patiesībai un ka netiek slēpti fakti, kas varētu kaitēt Shēmas esošo un potenciālo dalībnieku interesēm.”

Valdes priekšsēdētājs _____

Atis Krūmiņš

Valdes locekle _____

Vita Krātiņa

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU